

Το βιβλίο, αν αρέσει, θα πουλήσει

Ο καθηγητής μανάτζμεντ Δημήτρης Μπουραντάς μιλάει για το δεύτερο συγγραφικό του πρόσωπο

Της **ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΑΛΑ**

«Θα εκτεθείς, θα γίνεις ρεζίλι. Σε ικετεύω, μην το εκδώσεις αυτό! Έχεις ένα εξαιρετικό όνομα σαν καθηγητής μανάτζμεντ. Μην το χαλάσεις!» Αυτά ήταν τα σχόλια φίλων, συνεργατών και συναδέλφων του καθηγητή μανάτζμεντ στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας Δημήτρη Μπουραντά, όταν τους πήγε, πριν από τρία χρόνια, τις πρώτες τριάντα χειρόγραφες σελίδες από το μυθιστόρημα «Όλα σου τα 'μαθα, μα έλασασ μια λέξη». Και η γυναίκα του δεν τον πήρε στα σοβαρά. «Με πέρασε για παλαφό. Εσύ θα γράφεις μυθιστόρημα; Εσύ διαβάζεις ένα μυθιστόρημα τον χρόνο. Ολο άφθρα και δοκίμια διαβάζεις!» Ο Δημήτρης Μπουραντάς δεν άκουσε κανέναν. Ολοκλήρωσε το μυθιστόρημα, το έδωσε στις εκδόσεις «Πατάκης» και μέχρι σήμερα μετράει 170 χιλιάδες πουλημένα αντίτυπα του βιβλίου του που τιμήθηκε με το Βραβείο Ανα-

Ενώ καταναλώνουμε τριπλάσια από τη δεκαετία του '60, το ευ ζην δεν έχει βελτιωθεί. Έχουμε πρόβλημα ηθικού πολιτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

γνωστόν του ΕΚΕΒΙ. Πριν από περίπου ένα μήνα κυκλοφόρησε το δεύτερο βιβλίο του, «Επί σκηνής, χωρίς πρόβα», ένα εκπαιδευμένο δοκίμιο, όπως το χαρακτηρίζει ο ίδιος. Προφανής ερώτηση σε έναν καθηγητή που η επιστήμη του είναι το μανάτζμεντ είναι, πού ακριβώς οφείλεται το μυθικό της επιτυχίας του; Στο συγγραφικό ταλέντο; Στο ότι γράφει, λόγω επιστήμης, πώς ένα προϊόν μπορεί να είναι επιτυχημένο; Και στα δύο μαζί; Ο Δημήτρης Μπουραντάς είναι πρόθυμος να απαντήσει στα πάντα. Δεν παρεξηγείται, δεν θυμώνει, δεν προσβάλλεται. Απλάς εξηγεί τις επιλογές του.

«Δουλειά μου δεν είναι μόνο να διδάσκω στο πανεπιστήμιο. Με φωνάζουν στα λίκρια ως καθηγητή μανάτζμεντ για να εξηγήσω στα παιδιά αξίες και έννοιες που θα τους είναι χρήσιμες στην επαγγελματική τους πορεία. Με φωνάζουν επίσης και σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς να κάνω σεμινάρια σε στελέχη, με άξονα όμως τις ανθρώπινες σχέσεις. Σκέφτηκα λοιπόν να γράψω ένα δοκίμιο που να εκθέσει όλα αυτά τα πράγματα και να βοηθά τον καθένα να παίρνει σωστές αποφάσεις, να κατανοεί τον εαυτό του... όχι όμως με βαρόνγυβους τίτλους και φράσεις. Μετά σκέφτηκα ότι ο καλύτερος τρόπος για να πεις ό, τι θέλεις εί-

«Αν κάνεις καλά τη δουλειά σου θα βρεθεί ένα κομμάτι της κοινωνίας να σε ανταμείψει», λέει ο καθηγητής κ. Δημήτρης Μπουραντάς.

ναι να διηγηθείς μια ιστορία. Κι έτσι μου ήρθε η ιδέα να γράψω ένα μυθιστόρημα. Υπήρχε όμως κι ένας άλλος λόγος: έχετε, όταν κάνω σεμινάρια πληρώνομαι, και μάλιστα ακριβά. Όμως είμαι και καθηγητής. Έχω υποχρέωση, κοινωνία εκύθηνη δηλαδή, να μεταφέρω όσα ξέρω σε όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο. Ξέρετε τι έλεγα στη γυναίκα μου πριν βγει το βιβλίο, 10% να πουλήσει 3.000, 20% να πουλήσει 5.000, 30% να πουλήσει 10.000... Εβάζα κάτω τις πιθανότητες και έβγαζα έναν μέσον όρο περίπου 9.000 αντίτυπα!»

– Το μανάτζμεντ βοηθάει στο να ερμηνευθεί αυτή η επιτυχία;

– Όσο μάρκετινγκ να κάνεις σε ένα βιβλίο, όσες εβδομάδες κι αν είναι στις λίστες των μπεστ σέλερ, όσο διαφήμιση κι αν πληρώσει ο εκδότης, αν δεν αρέσει και δεν πάει από στόμα σε στόμα, δεν θα πουλήσει πάνω από 30 χιλιάδες αντίτυπα.

– Δηλαδή, η επιστημονική σας κατάρτιση και γνώση δεν θα μπορούσε να «κατευθύνει» ένα αρχικό ταλέντο;

– Και αυτό θα μπορούσε να ισχύει, αλλά αυτό πάει πάλι στο «α-

ρέσει το βιβλίο». Δεν αρκεί η στρατηγική. Το καινούργιο μου, αν δεν αρέσει, παρ' ό,τι έχει την προίκα του πρώτου, πήδη από 30 χιλιάδες δεν θα πάει. Τώρα, γιατί πήγε το πρώτο; πιστεύω ότι είπε στους ανθρώπους κάτι που ταίριαζε με προβληματισμούς, ερωτήματα και αγωνίες τους. Πιστεύω ότι ο κόσμος τα τελευταία χρόνια ψάχνει μαλλιά για να πιαστεί.

Και δεν έχει κανένα πρόβλημα να χαρακτηρίσει το βιβλίο του «εβρδικόν», να παραδεχτεί ότι έχει μια κατασκευή, αφού «εγώ δεν είμαι λογοτέχνης», όμως «αυτή η κατασκευή συγκίνησε τον κόσμο». Πιστεύει, βέβαια, ότι «δεν υπάρχουν συνταγές για να λύσουμε τα προβλήματα. Υπάρχουν έννοιες, αρχές, γνώσεις που μπορούμε να βάλουμε μαζί τους».

Η ιδιότητα του δασκάλου καθορίζει πολλές από τις επιλογές και τις στάσεις του. «Πρώτα, μου αρέσει να διδάσκω, είμαι δάσκαλος. Αλλάστε, υπάρχει έντονος διδασκαλισμός στο βιβλίο και με κατηγορούν γι' αυτό. Όμως ο δάσκαλος δεν διαμορφώνει μόνο γνώσεις και έννοιες, πρέπει να διαμορφώνει και αξίες. Εμείς στο μά-

νατζμεντ και κοινωνιολογία διαβάζουμε, και ψυχολογία, και φιλοσοφία. Ειδικά εμείς που ασχολούμαστε με τη διοίκηση των ανθρώπων. Και αν κάνεις καλά τη δουλειά σου και ανταποκρίνεσαι στην κοινωνική σου ευθύνη, θα βρεθεί ένα κομμάτι της κοινωνίας να σε ανταμείψει. Αυτό πρέπει να σκέφτεται κανείς και όχι το ανάποδο: θέλω να κάνω μπεστ σέλερ...».

«Φιστίκια - πασατέμπο...»

Ο Δημήτρης Μπουραντάς ξεκίνησε από πολύ φτωχά οικογένεια και μερικά στοιχεία της ιστορίας του ήρωα στο βιβλίο είναι αυτοβιογραφικά. «Φύγαμε από ένα χωριό κοντά στα Φάρσαλα, εγκαταστάσαμε στον Άγιο Ιεροσσο στο Περιστέρι, εσωτερικοί μετανάστες, όπως πολλοί τότε. Ο πατέρας μου δούλευε οικοδόμη, εγώ ποδήλατα φιστίκια - πασατέμπο για να τελειώσω το σχολείο. Δεν ήμουνα ελαίρεση. Όλοι έτσι ήταν τότε. Ημουνα ένας από τους πολλούς. Όμως αυτά σε διαμορφώνουν ξέρετε...».

– Σήμερα τι δυνατότητες έχουν οι νέοι;

– Ξέρετε τι μου είπε μια νέα κοπέλα χθες; Ότι φτάσαμε σ' ένα σημείο που δεν μπορούμε να έχουμε όνειρα. Ενώ καταναλώνουμε διπλάσια και τριπλάσια από τη δεκαετία του '60 το ευ ζην δεν έχει βελτιωθεί. Έχουμε ένα πρόβλημα ηθικού πολιτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και ένα πιο έντονο πρόβλημα στην Ελλάδα. Έτσι, τα νέα παιδιά θα ψάξουν νέες πατριδες. Έχω φοιτητές υψηλού επιπέδου που σε νέτε χρόνια δεν θα βρίσκουν να κάνουν τίποτα εδó.

Ομολογεί ότι το μυθιστόρημα τον βοήθησε να ανακαλύψει έναν τρόπο έκφρασης «που τον είχα, και δεν το ήξερα. Όταν διάδωκα φτιάχνω ιστοριούλες, σενάρια, αλλά δεν είχα γράψει ποτέ ένα μυθιστόρημα». Υπήρχε αραγε ένας παιπύπος ή μια γιαγιά που ήξεραν να λένε παραμύθια και κληρονόμησε το χάρισμα;

«Όχι, γιατί και παιπύπος δεν θυμάμαι. Θυμάμαι όμως τον πατέρα μου, που ήταν σκληρός άνθρωπος. Δεν μας χόιδε, αλλά μας έλεγε παραμύθια που μας άρεσαν πολύ. Αυτό θυμάμαι από κείνον και ίσως να ανασούρηκε αυτή η μνήμη με τη γραφή του βιβλίου».

ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΚΑΚΗΣ